

PARABLER

Illustrative eksempler på årsagen til fattigdom

samlet af
Per Møller Andersen

grundskyld.dk

Parabler
Illustrative eksempler
på
årsagen til fattigdom
*

Samlet af Per Møller Andersen
www.grundskyld.dk
fra fag- og skønlitteratur

Tyren

De tøjrede kræfter

Tæt uden for det vindue, som jeg sidder ved og skriver, står der en stor tyr tøjret ved en ring i næsen. Idet den græsser, går den rundt og atter rundt, og derved snor den tøjret om tøjrpælen. Nu står den som en lænket fange og pines ved synet af det dejlige græs, som den ikke kan nå; den kan ikke engang slå med hovedet og jage de fluer væk, som samler sig på dens skuldre. Af og til prøver den at komme løs, men forgæves; så brøler den ynkeligt og hengiver sig derpå til sin skæbne.

Denne tyr, selve sindbilledet på den vældige kraft, der står og lider nød med overflod lige for øjnene og hjælpeløst må lade sig udsuge af svagere skabninger, bare fordi den ikke er klog nok til at indse, hvorledes den kunne komme fri, synes mig at være et godt billede på de arbejdende menneskemasser.

I alle lande ser man, at de mennesker, som ved deres slid og slæb skaber rigdomme, knuges af fattigdom og medens den fremadskridende civilisation stadig åbner videre udsyn og vækker nye ønsker, holdes arbejderne nede ved de dyriske fornødenheders lavmål. I bitter følelse af, at de lider uret, og at de er skabt til noget bedre end dette snævre liv, bryder også de af og til på og skriger op.

Men så længe de ikke søger til ondets rod, så længe de ikke indser, hvorledes de er lænkede, og hvorledes de kan komme fri, så længe vil deres anstrengelser og deres skrig være lige så virkningsløse som tyrens. Ja, mere virkningsløse.

Jeg går nu ud og driver tyren således tilbage, at den vikler tøjret af pælen; men hvem skal frigøre menneskene? Så længe de ikke bruger den forstand, der er givet dem, er der intet, der hjælper. Der er intet særligt forsyn for dem.

Henry George: Beskyttelse eller Frihandel

Mad nok?

I det gamle testamente får vi fortalt, at israelitterne var udhungrede efter at have rejst gennem ørkenen, og at Gud sendte manna ned fra himlen. Der var nok til dem alle, og de tog det og var lettede.

*

Det er den historie vi læser. Lad os tage historien én gang til, men med en lille ændring.

Lad os antage, at ørkenen var privat ejendom, sådan som jorden er det i dag.

Lad os antage at en af israelitterne ejede én kvadratkilometer, en anden ejede tyve, og en tredje ejede hundrede kvadratkilometer, og at størstedelen af israelitterne ikke ejede jord nok til at sætte deres fødder på.

Hvad ville der så ske med denne manna?

Hvad ville al denne manna gavne flertallet?

*

Ikke spor!

Skønt Gud sendte manna nok til alle, ville mannaen være jordejernes ejendom. De ville måske have ansat nogle af de andre til at samle det sammen i stakke for sig, og så ville de have solgt det til deres sultne stammefrænder.

Tænk over det!

Denne erhvervelse og salg af manna kunne være fortsat indtil størstedelen af israelitterne havde givet alt, hvad de ejede, selv tøjet på kroppen.

Hvad følger så?

Så ville de ikke have haft noget at købe manna for, og resultatet ville have været, at de forblev sultne, selvom mannaen ville ligge i store stakke.

Og jordejerne ville have beklaget sig over overproduktion af manna. Der ville have været en stor manna-høst og sultne mennesker – lige præcis det samme fænomen, som vi ser i dag.

Henry George: Fattigdom er en forbrydelse

Slaveri og slaveri

Robinson Crusoe tog, som vi ved, Fredag til sin slave.

Men lad os antage at Robinson i stedet for at tage Fredag som slave havde hilst ham som et menneske og en broder, havde læst FN's erklæring om menneskerettigheder for ham, og havde ladet ham vide at han var en fri og uafhængig borger, der havde ret til at stemme og til frit at søge erhverv – men at han samtidig også havde ladet ham vide at denne ø var hans, Robinson Crusoes, private ejendom.

Hvad ville forskellen have været?

Da Fredag ikke kunne flyve op i luften eller svømme bort over havet, da han var nødsaget til at leve på øen, hvis han da skulle leve, ville han i det ene tilfælde have været lige så meget slave som i det andet.

At Robinson ejede øen var ensbetydende med, at han ejede Fredag.

*

Personligt slaveri er i virkeligheden kun den rå og primitive form for ejendomsret til mennesker. Det opstår kun dér, hvor befolkningen er spredt. Når ikke særlige omstændigheder er til stede vedvarer det aldrig, hvor befolkningsvæksten giver jorden høj værdi. Thi da giver ejendomsret til jord den samme magt, som ejendomsret til mennesker giver, og i en mere bekvem form.

*

Når vi i historiens løb ser sejrherrene gøre de besejrede til slaver er det altid, hvor befolkningen er spredt og hvor jorden er af ringe værdi, eller hvor de har i sinde at bortføre deres menneskebytte. I andre tilfælde tilegner sejrherrene sig kun de overvundnes jord, hvorved de lige så virkningsfuldt tvinger dem til at arbejde for sig.

Indførelsen af slaver i Italien begyndte ikke før de rige patricieres storgodser begyndte at affolke landet.

Europæiske skibe førte neger-slaver til Amerika, hvor jorden var billig og arbejdskraften dyr, og ikke til Europa, hvor jorden var dyr og arbejdskraften billig.

Anden mands jord?

Tom Joad og hans familie er kommet til Californien.

.....

De nye tilflyttere begærede kun to ting: jord og mad. Og for dem var de to ting eet og det samme. Det lå der, så man kunne se det og begære det: de gode marker, der skulle graves vand til, de gode grønne marker, jord, som man prøvende kunne smuldre i hånden, græs, man kunne lugte, havreaks at tygge på, indtil man mærkede den skarpe sødme i struben.

En mand kunne se på en mager mark og for sit indre blik se, at hans egen krumme ryg og hans egne stærke arme kunne bringe kålen frem for dagen, det gyldne brødkorn, roerne og gulerødderne.

...

Og den mand forstod, at en mager mark er en synd og at den uudnyttede jord er en forbrydelse mod de magre børn. Og sådan en mand kørte hen ad vejene og mærkede fristelsen ved hver eneste mark og følte begæret efter at tage disse marker og få dem til at frembringe styrke for hans børn og en smule luksus for hans kone.

...

Om aftenen samledes mændene og passiarede sammen. De sad på hug og talte om den jord, de havde set.

Der ligger tredive tusinde acres ude vestpå. Der ligger de. Gud, hvor kunne jeg få noget ud af det med den jord, blot fem af de acres.

...

I lejrene kunne man begynde at hviske: Der er arbejde i Shafter. Så blev vognene læsset om natten; de fyldte landevejene - et kapløb efter arbejde. Og langs vejene lå fristelserne - markerne, der kunne producere mad.

"Det er der nogen, der ejer. Det er ikke vores."

"Ja, men måske kunne vi få et lille stykke af det. Måske et lille stykke. Lige derhenne - blot en plet jord. Nu står der pig-æbler. Å Gud, på den lille plet kunne jeg få kartofler nok til at ernære hele min familie med."

"Det er ikke vores. Der er nødt til at stå pigæbler der!"

Nu og da gjorde en mand et forsøg, sneg sig ind på jorden og ryddede et stykke, prøvede som en tyv at stjæle en smule rigdom ud af jorden. Der opstod hemmelige haver, skjult i

ukrudtet. En pakke gulerodsfrø og en smule roer. Han satte kartofler og krøb ud om natten for hemmeligt at hakke i den stjalne jord.

Man måtte lade ukrudtet stå rundt om pletten, så kunne ingen se, hvad man gjorde.

Om aftenen gjorde man hemmeligt havearbejde og bar vand i en rusten kande.

Og en dag tropper en politibetjent op: "Nå, hvad bilder De Dem ind, at De foretager Dem her?"

"Jeg gør ingen fortræd."

"Jeg har holdt øje med Dem. Det er ikke Deres jord. De er trængt ind på en anden mands ejendom."

"Jorden er ikke pløjet og jeg gør ingen fortræd."

"I fordømte karle, der bruger andre folks jord. Det varer vel ikke så længe, før I tror, I ejer den? Skrub nu af."

Fra John Steinbeck: Vredens Druer. 8. oplag, Side 266 ff

Barmhjertighed

Om virkningen af barmhjertighed og socialhjælp - hvis den bliver permanent

Færre udgifter:

For nogle år siden var der i London en afgift på en bro over Themsen og alle arbejdere, som boede syd for floden måtte dagligt betale en afgift på 1 penny for at tage frem og tilbage på arbejde.

Synet af disse fattige mennesker, der på denne måde blev frataget en så stor del af deres indkomst, forargede den offentlige opinion. Propagandaen gik i gang, de kommunale myndigheder blev vækket, og for skatteborgernes regning blev broen frigjort og afgiften fjernet.

Alle de mennesker, der brugte broen, sparede en sixpence om ugen, men inden længe viste det sig, at huslejerne syd for floden var steget 6 pence om ugen, eller det samme beløb som den broafgift, der blev afskaffet!

Ekstra 'indtægt':

En af mine venner fortalte mig forleden, at der af en af kirkerne i kvarteret Southwark blev givet ca. 350£ om året til brød som velgørenhed.

Som en følge af denne velgørenhed blev efterspørgslen på små huse og et-værelses lejligheder så stor, at lejen steg betydeligt i kvarteret!

"Alt vender tilbage til jorden",
og jordejeren er i stand til at tage en del af næsten alle fremskridt, uanset hvor store eller små disse fremskridt er.

Fra tale i Underhuset 1909 af Winston Churchill

**

Læs hele Winston Churchills tale på:

<http://www.grundskyld.dk>

Eller i pjecen:

Ligeretten til jorden af Thomas Paine (Henry George Forlaget)

Vort daglige brød

Jamen, tænk over det – "Giv os i dag vort daglige brød."

Jeg gjorde ophold i et hotel i sidste uge – et kursted. Et hundrede eller flere gæster satte sig til bords sammen. Før de spiste noget som helst, rejste en mand sig og takkede Gud, bad Ham om at gøre os alle taknemmelige over Hans rige gaver. En sådan tak blev ved hvert måltid fremsat over de velfyldte borde.

Hvad mener mennesker med det?

Er det komediespil, eller hvad?

*

Hvis Adam, da han kom ud fra Edens Have, havde sat sig ned og var begyndt at bede, kunne han have bedt indtil nu uden at få noget at spise, medmindre han arbejdede for det.

Alligevel er mad Guds rige gave. Han kommer ikke med kødet tilberedt eller grøntsagerne ordnede, ej heller deler Han tallerkener om eller lægger dug på.

Hvad Han giver, er muligheden for at producere disse ting – frembringe dem igennem arbejdsindsats. Hans befaling er – det står skrevet i den Hellige Bog, det er indgraveret i enhver forekomst i naturen – at vi igennem arbejdsindsats skal frembringe disse ting.

Naturen giver ved arbejdsindsats og til intet andet. Hvad Gud giver, er de naturlige elementer, som er uundværlige for arbejdet. Han giver dem, ikke til én, ikke til nogle, ikke til én generation, men til alle. De er Hans gaver, Hans rige gaver til hele menneskeheden.

Og hvad må vi alligevel se i hele den civiliserede verden? At ganske få mennesker har bemægtiget sig disse rige gaver, gør krav på dem som deres personlige ejendom, mens det store flertal ingen juridisk ret har til at anvende deres arbejdsevne på naturens gaver og nyde godt af Skaberens gavmildhed.

Og deraf kommer det, at det i hele den civiliserede verden er den klasse, som besynderligt nok kaldes "arbejderklassen", der er den fattige klasse, og at mennesker, som ikke arbejder, som roser sig af aldrig at have udført et stykke ærligt arbejde og af at nedstamme fra fædre og bedstefædre, som aldrig udførte en times ærligt arbejde i deres liv, udfolder sig i en overflod af alle de ting, som arbejde frembringer.

Fra Henry George: *Komme Dit Rige*

Tyveri og tyveri?

Se, her er der en ørken. Her kommer en karavane igennem ørkenen. Her er en bande røvere.

De siger: "Se! Der er en velbeslået karavane; lad os gå derhen og berøve den, dræbe mændene, hvis det er nødvendigt, tage deres varer, deres kameler og deres heste fra dem og drage bort."

Men en af røverne siger: "Åh nej; det er farligt; desuden ville det være at stjæle! Lad os i stedet for gå hen, hvor der er en kilde, den eneste kilde, hvor karavanen kan få vand i denne ørken. Lad os bygge en mur rundt om den og sige, at det er vores, og når de kommer, så vil vi ikke lade dem få noget vand, før de har givet os alle de varer, de har."

Det ville være mere nobelt, mere venligt og mere respektabelt; men ville det ikke alligevel også være tyveri?

*

Og er det ikke tyveri af samme skuffe, når nogen går forud for befolkningen og tager jord, som de overhovedet ikke har nogen brug for, og så, når folk kommer til verden og befolkningen vokser, ikke vil lade den voksende befolkning anvende jorden, før de har betalt en uhyrlig pris? Det er på den type tyveri, at vore førende familier er grundet.

Gør det under det falske skin af moral, som findes iblandt os i dag, og folk vil prise din forudseenhed og din driftighed, og man vil sige, at du har tjent penge, fordi du er en højst usædvanlig mand, og at enhver kan tjene penge, hvis han blot vil arbejde og være virksom!

Men er det ikke lige så klart en overtrædelse af budet: "Du må ikke stjæle," som at fiske pengene op af en mands lomme?

Fra Henry George: *Du må ikke stjæle.*

If you want good laws,
burn those you have
and make new ones

F.A. Hayek!

Uciviliseret

Edmund Vance Cook (1866-1932)

Oversat af Steffen-Peter Gliese

Engang var der en abe, der
Ej brød sig om at klatre træ'r.
Allig'vel så han dog sit snit
Til at sige: "Dette træ er mit.
De mindre aber tænker ej,
Så nødder skal de samle mig.
Jeg selv ta'r så den største sum
For deres privilegium."

Han tog et blad, han tog en kvist
Og skrev sit skøde ned bevidst.
Det slutted' med en vældig flom:
"Min ret ved alle aber om."
Da aberne den næste dag
Kom, stod han ved sit træ og sa':
"Enhver, der samler nødder her,
Skal gi' dem til mig – en og hver.
Så bli'r der noed til hver især,
Mig tilhører nødden, skallen jer."

"Med hvad ret gør du, hvad du gør?"
De troed' han var blevet skør.
"Med denne", sa' han, "prøv og se,
Det er et skøde på det træ,
I en præcis juridisk stil,
Bevidnet af en abe til.
Så det er altså helt legalt,
Og menn'sker gør det overalt
I London, Tokyo, New York,
Glengarry, Klamazoo og Cork.

Mit skøde er jo, hvad man bru'r,
Et udtryk for en høj kultur."
"Men," sa' en abe, "du ved vel,
Du skabte ikke træet selv."
Men aben svared' blot: "Du tror
Vel ikke ejere laver jord,
Alligevel så skal han ha'
Som leje næsten alt, den ga'."

Forundrede de satte sig,
Og prøved' at forstå, men nej!
Efter lovens bogstav var
Jo abens ret helt åbenbar.
Men skønt de fatted' tanken let,
Gav maven ikke ho'det ret.

Da sa' en abe, der var smart:
"Vi er jo ikke samme art;
Den abe skulle ta' sit skøde
Til menn'sker, som det ej kan støde.
Vi aber kender mere til
At samle nødder, hvor vi vil,
Og vi ved også, det er det rette,
At dem, der samler, kan blive mætte.
Så sig til ham der den kulturelle,
At her kan menneskelov ej gælde."
Så aber samler stadig ind,
Fordi de har så dumme sind,
De spiser også pr. natur,
Der's nødder, uden spor kultur.

Læs evt. originaltekst (engelsk) på www.grundskyld.dk

Betaling 2 gange?

Jens Hansen, som – efter at have været udenlands i mange år – vendte tilbage for at bygge sig et hjem i sit gamle land, har fortalt om, hvilke overraskelser, der mødte ham.

Han udvalgte sig en passende byggegrund og henvendte sig til ejeren for at få oplysning om købsprisen. Ejeren forlangte en stor sum, hvilket forbavsede Hansen og fik ham til at spørge:

"Hvorfor så meget?"

"Vel," svarede ejeren, "grunden ligger tæt ved to hovedveje, der er ikke langt til skole og offentlige transportmidler og der er udsigt til den offentlige park. Dette giver meget store fordele, og jeg kan nemt sælge denne grund."

Hansen blev enig med sælgeren af grunden og begyndte at bygge sit hus. Da det var næsten færdigt, så han en fremmed person, der var ved at foretage nogle opmålinger, og han gik hen og spurgte, hvad den drejede sig om.

Den fremmede svarede, at han kom fra byens kontor for ejendomsbeskatning. Hansen sagde: "Det kan godt være, men dette er mit hus. Hvad laver du her?" Vurderingsmanden blev lidt overrasket og forklarede, at han var ved at vurdere huset for ansættelse til ejendomsskat.

Hansen krævede at få at vide, hvorfor han skulle betale ejendomsskat.

"Hvorfor?" sagde vurderingsmanden, "for at betale for hovedvejene, skolen, den offentlige transport, parken og de andre fordele ved at bo i dette område."

Enhver, der bruger sine øjne, vil bemærke, hvorledes det offentlige udgifter til forbedringer bliver kapitaliseret af jordejernerne, som averterer med disse selvsamme forbedringer som årsag til, at de skal have en højere pris for deres jord.

Hvis dette beløb blev inddraget af det offentlige som en løbende afgift, ville det ikke være nødvendigt at opkræve drøje skatter på arbejde og forbrug.

Frit efter Leon Maclaren: *Samfundets Natur*

Det Frie Marked

Hvorfor det frie marked svigter

Et marked er frit, når der ikke er restriktioner på produktion og omsætning. 'Det frie marked' øger eller mindsker produktion og tilførsel af varer til markedet - helt upersonligt og temmelig nøjagtigt. De fleste lærer hurtigt hvordan det frie marked virker.

Og det er også let at forstå:

Området omkring Frederikssund blomstrer på grund af det nye S-tog. Der kommer mange mennesker til området, og de har selvfølgelig behov for 'dimser'. (Dimser kan være hvad som helst. Her kan det være tøj, mad, møbler osv.)

Det store behov for dimser får priserne til at stige. Så for at følge med efterspørgselen, og for at få fordel af de høje priser, vil fabrikkerne i Frederikssund indføre to-holdsskift og producere flere dimser; der vil blive tilført dimser fra København og hvis efterspørgselen ikke er tilfredsstillet, vil der også komme dimser helt ovre fra Jylland.

Efterhånden som behovet bliver tilfredsstillet, vil priserne falde, og importen fra København og Jylland stopper.

--

Det frie marked virker hurtigt og effektivt og ingen planlægningsøkonom kan hamle op med det. Alle ved hvordan det frie marked fungerer; men for at være helt sikker tager vi det én gang til:

Området omkring Frederikssund blomstrer på grund af det nye S-tog. Der kommer mange mennesker til området, og de vil selvfølgelig få behov for jord: til et hjem, til en forretning eller til et lager. De kan ikke gøre ret meget uden jord.

Den store efterspørgsel får priserne på jord til at stige. Så for at følge med efterspørgselen, og få fordel af de høje priser, vil fabrikkerne i Frederikssund indføre to-holdsskift og producere mere jord; der vil blive tilført jord fra København og hvis efterspørgselen ikke er tilfredsstillet, vil der måske komme jord helt ovre fra Jylland - og på et tidspunkt vil priserne falde. Det er det frie marked.

Stop, siger du? Ja, der findes ingen 'jord'fabrikker; jord kan ikke importeres andre steder fra.

Du har ret. Det frie marked, som på effektiv måde regulerer priserne på dimser, kan ikke regulere prisen på jord. Derfor virker det frie marked ikke!

En by fik ny borgmester

Der var engang en by, som – for at skaffe de nødvendige indtægter – beskattede alle frugttræer, alle huse med tag og alle sko med såler.

For at undgå at betale disse skatter fældede indbyggerne deres frugttræer, fjernede tagene fra deres huse og sålerne på deres sko. De mange ansatte i skatteforvaltningen var ikke i stand til at forhindre dette, og alle levede i fattigdom uden tilstrækkelig mad, bolig og beklædning.

Men en dag blev der valgt en ny borgmester og han overtalte bystyret til at fjerne alle skatter på frugttræer, tage og skosåler. I stedet for blev der lagt en afgift på den jord, hvor træerne kunne gro, og de grunde, som husene stod på.

Da nu indbyggerne skulle betale denne afgift uanset om de havde frugttræer eller ej, plantede de så mange frugttræer, som de havde lyst til, og nu havde de ikke alene penge nok til at betale afgiften, de havde også nok til sig selv. Og da de skulle betale den samme afgift for grunden, uanset om de havde tag på huset eller ej, byggede de alle tag på deres huse. Og fordi der ikke længere var afgift på sko med såler, forsålede alle deres sko.

Der blev straks stor efterspørgsel på arbejdskraft til at dyrke frugt, bygge huse og forsåle sko. Byen havde stor fremgang og kun de dovne levede i fattigdom.

Retfærdighed

To forslædte og sønderrevne rejsende fra ørkenen henvendte sig til Cadien¹ i en østerlandsk by.

”Vi var 5 købmænd på vej hertil med varer.” fortalte de. ”Efter en dagsrejse gjorde vi holdt og slog lejr. Efter os kom der en gruppe trætte mænd, som krævede adgang til vores lejr; da vi nægtede dem adgang, overfusede og truede de os, og da vi ikke svarede på deres trusler, brugte de magt. 3 af os blev dræbt, og vi undslap kun med nød og næppe. Vi beder om retfærdighed.”

”Vi skal øve retfærdighed” svarede Cadien. ”Hvis det, I siger, er sandt, skal de, som overfaldt jer, når I ikke havde gjort dem noget, dø. Hvis det ikke er sandt, hvad I siger, skal I bøde med jeres liv for falsk vidnesbyrd.”

Da købmændenes overfaldsmænd ankom, blev de straks ført frem for Cadien.

”Er købmændenes historie sand?” spurgte han.

”Det er den, men – ”

”Jeg vil ikke høre mere”, råbte Cadien. I indrømmer, at I har truet mænd, som ikke havde tiltalt jer, og at I har overfaldet mænd, som ikke havde gjort jer noget. For dette fortjener I at dø.”

De prøvede fortsat at forklare sig, medens de blev ført bort.

”Hør på dem, Cadi” sagde en gammel mand, ”for at du ikke skal øve uret.”

”Men de har indrømmet, at købmændenes historie er sand!”

”Ja, men deres historie er måske ikke hele sandheden.”

Cadien hørte så på dem, og de fortalte, at de, da de kom til købmændenes lejr, erfarede, at købmændene havde slået lejr omkring den eneste kilde i den del af ørkenen, og at de nægtede dem at komme ind for at drikke. Først forsøgte de med indvendinger, så med trusler, og så, hellere end at dø af tørst, angreb de købmændenes lejr, og i dette håndgemæng blev 3 af købmændene dræbt.

¹ Dommer blandt Muslimer i en by eller landsby.

”Er dette også sandt?” spurgte Cadien købmændene.

Købmændene måtte indrømme, at det var sandt.

“Så” sagde Cadien, “I fortalte mig sandheden, som, da det kun var en del af sandheden, i virkelighed var usandt.

I var den angribende part, da I havde taget den eneste kilde, hvorfra disse mænd kunne få vand. Så den dødsdom, jeg har afsagt, er for jer.”

*

Der var vand nok – men ikke til alle, da købmændene havde privatiseret det.

Tænk over det!

Forstanden er slaveriets hjemsted

DER var engang et samfund med kun 2 mennesker.

Den ene var arbejder. Der må være én, der arbejder.

Denne mand gjorde hvad alle arbejdere må gøre - skaffede mad og klæder ved at anvende sin arbejdskraft på jorden og dens ressourcer.

Det andet medlem af dette lille samfund var en meget adelig person, meget adelig og meget doven. Han arbejdede ikke, men alligevel bar han de fineste klæder og han spiste overdådigt hver dag.

Så en dag kom der et tredje medlem til dette lille samfund. Denne tredje mand var præst. Den adelige person havde mere mad og flere klæder, end han kunne bruge, så han besluttede at give mad og klæder til præsten. Til gengæld skulle præsten sørge for åndelig trøst og vejledning i det lille samfund.

Da der nu var en præst, ville den adelige person også have en kirke, så han beordrede arbejderen til at bygge den.

Da de nu havde en præst og en kirke besluttede de at gå i kirke.

Den adelige person sad på første række. Arbejderen sad oppe i pulpituret. Præsten talte over denne tekst:

Du skal ikke bekymre dig over dit liv, over hvad du skal spise, eller hvad du skal drikke, ej heller for din krop, og hvordan du skal skaffe klæder.

Dette var nemt for den adelige person. Han behøvede ikke at bekymre sig.

Men hvordan med arbejderen i pulpituret?

Antag at han havde skreget op under prædikenen: Jeg ville heller ikke behøve at bekymre mig, hvis den adelige person på første række ville producere sin egen mad og sine egne klæder, så jeg fik lov til at beholde, hvad jeg skaffer mig.

Det ville have været en skandale.

Hvis han havde gjort noget sådant ville den adelige person have skrevet en artikel i avisen den næste dag, hvor han fordømte denne anarkist. Og det absurde ville være, at arbejderen måtte levere hjernen til at forfatte artiklen, han måtte sætte artiklen og trykke den, og så måtte han gå ud på gaden og sælge avisen til sig selv.

Men dette skete ikke. Der skete noget endnu mere underligt. Denne dag prædikede præsten sandhed:

Brødre, sagde han, denne tekst kan kun forstås i sammenhæng med en anden tekst:

Men søg først hans retfærdighed; og alt dette skal gives jer.

Så henvendte præsten sig direkte til den meget adelige person på første række og sagde:

”Den himmelske fader ønsker ikke at nogen af hans børn skal bekymre sig om mad og klæder. Manden i pulpituret bekymrer sig. Det er en hån at fortælle ham, at han ikke skal bekymre sig. Deres Nåde, det er fordi at De ikke producerer noget, men nyder frugten af hans arbejde. Søg først Guds retfærdighed. Lad retfærdigheden komme til dette lille samfund. Lad enhver arbejde og leve af frugten af sit eget arbejde. Så er der ingen, som behøver at bekymre sig!”

Den adelige person rejste sig fra sit sæde med opsamlet arrigskab. Idet han rystede af forbitrelse, skreg han:

”Se nu her, unge teolog, hvem mon betaler din løn? Jeg forlanger, at så længe jeg betaler din løn, holder du dig til bibelen og lader arbejderspørgsmålet ligge.”

Præsten var forbavset, men han var ikke det mindste kuert.

Så snart han var kommet sig over sin forbavselse over det skete, sagde han:

”Det ser ud til at jeg har gjort en fejl. Da jeg kom til dette hus, troede jeg, at det var Guds hus. De ser ud til at mene, at det er Deres hus. Jeg antog, at jeg kom hertil for at prædike evangeliet, hele evangeliet, med hele dens styrke til at frelse, befri og velsigne mennesket. De siger, at De kun vil acceptere en del af evangeliet. De forlanger, at jeg fylder hver prædiken med halve sandheder, som ikke berører nogen af Deres privilegier, men som vil gøre arbejderen tilfreds med sin lod.

Hvis dette er, hvad De forventer af mig, så lad mig blive fri for denne messedragt; tag Deres kirke. Jeg vil prædike evangeliet på gadehjørnet, om nødvendigt. Nej, denne arbejder og jeg er et flertal i dette samfund. Vi vil slutte os sammen. Med vores stemme vil vi erklære revolution. Vi vil genindføre Guds retfærdighed. Vi vil indføre retfærdige love. Vi vil holde op med at betale den jordleje, De nu opkræver. Vi vil betale vores skatter med den jordrente, De nu opkræver hos os.

Vi vil opkræve den fulde jordrente; dette vil gøre jorden fri, og det vil sikre skattefrihed for industrien og sikre adgang til kapital på rimelige vilkår. Og så, min herre, hvis De ikke vil arbejde, må De sulte. Dette vil betyde frihed for manden i pulpituret, men det vil betyde frihed for Dem også. Men De vil ikke have frihed til at berøve Deres broder; De vil ikke have frihed til at kræve betaling for hans fødselsret til jorden; De vil ikke – ”

”Socialisme” skreg den adelige person, ”Konfiskation! Røveri! Eneste skat!”

”Ja,” råbte præsten ”og kristendom.”

Men præsten var ikke færdig.

”Forventede De, at jeg” fortsatte han, ”skulle prædike i Jesus navn, at Deres uhyrlige privilegier er ærlig ejendomsret? Forventede De, at jeg, i Hans navn, skulle forsvare dette slaveri, og fortrænge fra menneskers sjæl det mægtige håb, som blev født i Betlehem, håbet om retfærdighed og velvilje, håbet om paradys på jord?”

Hellere ville jeg gå ud på landevejen og prædike budskabet fra ham, som havde medfølelse med de store masser. Jeg vil prædike for dem, som vil bede med deres stemme. Jeg vil sige til dem: ”Kom, lad os indføre Guds retfærdighed. Lad os afskaffe alle de privilegier, indført ved lov, hvormed et menneske tilegner sig et andet menneskes arbejdsudbytte. Lad os skabe en ny folkelig mening og indføre retfærdighed, således at ingen af Guds børn behøver at bekymre sig for mad og klæder, og således at alle kan leve efter levereglerne i bjergprædikenen.”

Men denne præst havde en masse at lære. Han mistede sit job. Det bør siges, at det forventede han. Men der skete noget andet, som han ikke havde forventet. Han gik til arbejderen og forelagde ham sin plan for en kristen revolution. Men arbejderen nægtede at følge ham. Arbejderen i pulpituret fulgte manden på første række.

Det var på denne måde at en præst opdagede at kampen ikke skulle føres mod egoismen hos manden på første række, men at den derimod skulle føres mod uvidenheden hos manden i pulpituret. Hvis denne mand havde forstået præstens prædiken, ville han have haft magt til at vinde sin frihed.

Så præsten slog op i visdommens bog og tilføjede et ord-sprog, taget direkte fra hans egen oplevelse:

Forstanden er slaveriets hjemsted

Et Drømmespil

I August Strindbergs

Et drømmespil

forekommer denne lille episode.

Scenen forestiller en strand ved Middelhavet.

I baggrunden villaer og casino med terrasser.

I forgrunden store stenkulsbunker.

Personerne er to kulbærere,

datteren (c: Guden Indras datter, som er nedsteget på jorden)

og advokaten.

Datteren:

Dette er paradiset!

1. Kulbærer:

Det er helvede!

2. Kulbærer:

40° i skyggen!

1. Kulbærer:

Skal vi gå i vandet?

2. Kulbærer:

Så kommer politiet! Vi må ikke bade her!

1. Kulbærer:

Må man ikke tage en frugt fra træet?

2. Kulbærer:

Nej, så kommer politiet!

1. Kulbærer:

Jamen jeg kan ikke arbejde i denne hede;
jeg går fra det alltsammen.

2. Kulbærer:

Så kommer politiet og tager dig! ... Pause.

Og så får du forøvrigt ingen mad ...

1. Kulbærer:

Ingen mad! Vi, som arbejder mest, får mindst at spise;
og de rige, som ikke bestiller noget, de får mest! ...

Skulle man ikke

- uden at gå sandheden for nær -
kunne påstå, at det er uretfærdigt? –
Hvad siger gudernes datter der?

.....

Datteren:

Er det sandt, at de arme ikke har lov til at bade i havet her?

Advokaten:

Ja; ikke engang med klæderne på!
Blot de, som har i sinde at drukne sig, slipper for at betale.
Men så får de nok knubs oppe på politistationen.

Datteren:

Kan de da ikke gå udenfor byen og bade, ud på landet ?

Advokaten:

Der findes intet land, alt er indhegnet.

Datteren:

Ud i det frie, mener jeg!

Advokaten:

Der findes intet frit, alt er optaget!

Datteren:

Selve havet, det store, vide ...

Advokaten:

Alt! Du må ikke gå ud med en båd og lægge til land, uden at
det skrives op og tages betalt. Det er kønt!

Datteren:

Det er ikke paradiset!

Advokaten:

Nej, det skal jeg love for!

Datteren:

Hvorfor gør menneskene ingenting for at forbedre
deres vilkår.....

Advokaten:

Jo vist gør de, men alle forbedrere ender i fængsel
eller i dårekister...

Datteren:

Hvem sætter dem i fængsel?

Advokaten:

Alle rettænkende, alle hæderlige ...
